



КОПІЯ

КИЇВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

Справа № 2-а-12387/10/2670

Головуючий у першій інстанції: Блажівська Н.Є.

Доповідач: Шостак О.О.

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

22 лютого 2011 року

м. Київ

Колегія суддів Київського апеляційного адміністративного суду у складі:

головуючого судді:

Шостака О.О.,

суддів:

Бужак Н.П., Троян Н.М.,

при секретарі:

Лелюх М.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні у м. Києві апеляційну скаргу Національного банку України на постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 07.12.2010 року у справі за позовом Публічного акціонерного товариства «Акціонерний банк «Порто-Франко», Публічного акціонерного товариства «Банк «Український капітал» до Національного банку України про визнання незаконним та нечинними пп. 2,4,6 Постанови Правління НБУ № 273 від 09.06.2010 року, п. 2.1 га. 2 розд. II «Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» -

ВСТАНОВИЛА:

Позивачі звернулися до Окружного адміністративного суду м. Києва з позовом про визнання незаконним та нечинними пп. 2,4,6 Постанови Правління НБУ № 273 від 09.06.2010 року, п. 2.1 гл. 2 розд. II «Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні».

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 07.12.2010 року позовні вимоги задоволені в повному обсязі.

Не погоджуючись з вищезазначеною постановою, відповідач подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати незаконну, на його думку, постанову суду першої інстанції та постановити нову про відмову в задоволенні позову в повному обсязі. В своїй апеляційній скарзі апелянт посилається на незаконність, необґрунтованість та необ'єктивність рішення суду, неповне з'ясування всіх обставин, що мають значення для вирішення справи, порушення судом норм матеріального та процесуального права, що є підставою для скасування судового рішення.

Заслухавши суддю-доповідача, перевіrivши матеріали справи, доводи апеляційної скарги, колегія суддів знаходить, що апеляційна скарга підлягає задоволенню, виходячи з наступного.

Відповідно до ч. 1 ст. 9 КАС України, суд при вирішенні справи керується принципом законності, відповідно до якого органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їхні посадові і службові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

2

Як вбачається з матеріалів справи, Постановою Правління НБУ № 273 від 09.06.2010 року «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» було затверджено зміни до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 року.

Відповідно до п. 2 Постанови Правління НБУ «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» (далі - Постанова) банки, які на дату набрання чинності цієї Постанови мають регулятивний капітал менший, ніж 120 млн. грн., зобов'язані збільшити його до цього розміру до 01.01.2012 року.

Відповідно до п. 4 Постанови банки, які отримали письмовий дозвіл на здійснення окремих операцій до набрання чинності цією постановою та мають регулятивний капітал менший, ніж установлений гл. 5 Положення № 275 з урахуванням змін, унесених цією Постановою, для збереження права на здійснення цих операцій (крім операцій зі здійсненням інвестицій у фінансові установи в обсягах, що перевищують 5% регулятивного капіталу банку, а також інвестицій у будь-яких розмірах в інші юридичні особи, які не є фінансовими установами) зобов'язані до 01.01.2012 року привести розмір свого регулятивного капіталу у відповідність до вимог Положення № 275.

Банкам, у яких розмір регулятивного капіталу менший ніж 120 млн. грн., до часу приведення розміру регулятивного капіталу у відповідність до вимог цієї Постанови дозволено залучати вклади (депозити) від фізичних осіб (відкривати нові вкладні (депозитні) рахунки фізичним особам та поповнювати діючі) у межах обсягу залучених вкладів фізичних осіб на дату набрання чинності цією Постановою (п. 6 Постанови).

Крім того, Постановою були затверджені зміни до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, зокрема гл. 2 (в т.ч. п. 2.1) викладено в новій редакції, а саме: встановлено, що мінімальний розмір регулятивного капіталу банку (Н1) має становити 120 млн. грн.

Не погоджуючись з п. 2,4,6 постанови та п. 2.1 гл. 2 розд. II Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні позивачі звернулися до суду з даним позовом.

При винесенні оскаржуваної постанови суд першої інстанції прийшов до висновку про необхідність задоволення позову, посилаючись при цьому на ті обставини, що при прийнятті оскаржуваних пунктів Постанови та п. 2.1 Інструкції НБУ порушив закріплений КАС України принцип, відповідно до якого суб'єкт владних повноважень зобов'язаний діяти виключно у спосіб, що передбачений чинним законодавством України, тобто з порушенням закріплених КАС України принципів законності рішення суб'єкта владних повноважень та принципу врахування права особи на участь у прийнятті рішення суб'єкта владних повноважень, що є достатньою та самостійною підставою для визнання оскаржуваних пунктів Постанови та п. 2.1 Інструкції нечинними.

Судова колегія не погоджується з такими висновками суду першої інстанції з огляду на наступне.

Відповідно до ст. 15 Закону України «Про Національний банк України» Правління Національного банку України приймає рішення про встановлення економічних нормативів для банків, а також видає нормативно-правові акти Національного банку України.

З метою захисту інтересів вкладників та кредиторів і забезпечення фінансової надійності банків Національний банк України відповідно до визначеного ними порядку встановлює для них обов'язкові економічні нормативи. Ці нормативи мають забезпечувати здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з капіталом, ліквідністю, наданням кредитів, інвестиціями капіталу, а також за відсотковим та валютним ризиком (ст. 58 Закону України «Про Національний банк України»).

Про подальші зміни нормативів та методики їх розрахунку НБУ офіційно повідомляє не пізніше ніж за місяць до введення їх в дію.

За такі підстав, відповідачем була прийнята Постанова у п. 2 якої зазначено, що банки, які на дату набрання чинності цією постановою мають регулятивний капітал менший, ніж 120 млн. грн., зобов'язані збільшити його до цього розміру до 01.01.2012

КОПІЯ

3

Тобто відповідачем був встановлений порядок введення в дію названого економічного нормативу, а саме повідомлено банки про те, що станом на 01.01.2012 року розмір їх регулятивного капіталу має становити не менше 120 млн. грн.

П. 4,6 Постанови підтверджується вимога п. 2 Постанови щодо збільшення розміру регулятивного капіталу до 01.01.2012 року та встановлено для банків перехідний період до 01.01.2012 року протягом якого вони мають наростити розмір регулятивного капіталу не менший ніж 120 млн. грн. для збереження права на здійснення окремих операцій на підставі письмового дозволу після 01.01.2012 року.

Банкам, у яких розмір регулятивного капіталу менший ніж 120 млн. грн., до часу приведення розміру регулятивного капіталу у відповідність до вимог цієї постанови дозволено залучати вклади (депозити) від фізичних осіб (відкривати нові вклади (депозитні) рахунки фізичним особам та поповнювати діючі) у межах обсягу залучених вкладів фізичних осіб на дату прийняття чинності цією постановою (п. 6 Постанови).

За таких підстав, судова колегія знаходить за необхідним зауважити, що Постанова фактично виконує функцію офіційного повідомлення про зміну нормативу, про який зазначено в ч. 2 ст. 58 Закону України «Про Національний банк України», а також визначає порядок та час введення в дію економічного нормативу Н1 (мінімальний розмір регулятивного капіталу), а саме: встановлено перехідний період з 17.07.2010 року до 01.01.2012 року, який становить 1 рік 5 місяців 12 днів, протягом якого банки мають розробити та виконати програми капіталізації щодо поступового, протягом певного строку збільшення, розміру регулятивного капіталу. Тобто, дотримуватися і виконувати економічний норматив Н1 (мінімальний розмір регулятивного капіталу) у розмірі 120 млн. грн. банки зобов'язані лише після 01.01.2012 року.

Нормативно-правові акти НБУ підлягають обов'язковій державній реєстрації в Міністерстві юстиції України та набирають чинності відповідно до законодавства України.

Відповідно до п. 15 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, центральні органи виконавчої влади направляють для виконання нормативно-правові акти лише після їх державної реєстрації та офіційного опублікування.

У разі порушення зазначених вимог нормативно-правові акти вважаються такими, що не набрали чинності і не можуть бути застосовані.

Державній реєстрації в Міністерстві юстиції України підлягають нормативно-правові акти НБУ, які набувають чинності через 10 днів після їх реєстрації, якщо в них не встановлено пізнішого строку надання їм чинності.

В п. 2 Постанови зазначено, що ця постанова набуває чинності через 10 днів після державної реєстрації в Міністерстві юстиції України, тобто з 17.07.2010 року.

З матеріалів справи вбачається, що листом НБУ було надіслало відповідне офіційне повідомлення № 40-111/3362-11942 від 13.07.2010 року, яким було доведено до відома банків Постанову № 273 після здійснення її державної реєстрації в Міністерстві юстиції України (№ 471/17766 від 06.07.2010 року) та до моменту набрання нею чинності (до 17.07.2010 року). Офіційно постанова була опублікована 19.07.2010 року в Офіційному віснику України № 52 за 2010 рік.

За таких обставин відсутні правові підстави для ототожнення правових понять «набрання чинності нормативно-правовим актом, що встановлює економічний норматив» та «введення в дію економічного нормативу», що застосовуються у Законі України «Про Національний банк України», у зв'язку з чим суд першої інстанції дійшов помилкового висновку щодо неоднозначної правової позиції нормативного терміну «введення в дію економічного нормативу» та «часу введення в дію економічного нормативу».

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про Національний банк України» та ст. 66 Закону України «Про банки і банківську діяльність» Національний банк України здійснює функції банківського регулювання та нагляду, при цьому державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України.

Економічні нормативи – це показники, що встановлюються Національним банком України і дотримання яких є обов'язковим для банків (ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність»).

Мінімальний розмір регулятивного капіталу банку визначається цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України (ст. 35 Закону України «Про банки і банківську діяльність»).

Розмір регулятивного капіталу банку не може бути меншим за розмір статутного капіталу (ст. 32 Закону України «Про банки та банківську діяльність»).

Відповідно до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, економічний норматив – мінімальний розмір регулятивного капіталу (Н1) це нормативне значення, розрахунковий показник, який встановлюється виключно Національним банком України відповідного нормативно-правового акта, у порядку визначеному ст. 56 Закону України «Про Національний банк України» та використовується ним з метою регулювання ризиків у банківській діяльності та виконання основної функції згідно ст. 99 Конституції України.

Ст. 6 Закону України «Про Національний банк України» передбачено, що відповідно до Конституції України основною функцією Національного банку України є забезпечення стабільності грошової одиниці України.

Не допускається втручання органів державної влади та інших державних органів чи їх посадових осіб та службових осіб, будь-яких юридичних чи фізичних осіб у виконанні функцій та повноважень Національного банку України, Ради Національного банку України, Правління Національного банку України чи службовців Національного банку України інакше, як в межах, визначених Конституцією України та цим Законом.

За таких підстав, судова колегія приходять до висновку, що п. 2,4,6 Постанови № 273 та п. 2.1 гл. 2 розд. II Інструкції були прийняті на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України з метою підвищення надійності та стабільності банківської системи шляхом підвищення вимог до рівня капіталізації банків України, що безпосередньо пов'язано із забезпеченням стабільності грошової одиниці, а також захистом прав та інтересів вкладників.

У справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення; безсторонньо; добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення; з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строк (ст. 2 ч. 3 КАС України).

Відповідно до ст. 202 КАС України, у випадку неповного з'ясування судом обставин, що мають значення для справи, встановлення невідповідності висновків суду обставинам справи, порушення судом першої інстанції норм матеріального або процесуального права, що призвело до неправильного вирішення справи апеляційний суд скасовує постанову суду першої інстанції та ухвалює нову.

За таких обставин апеляційна скарга Національного банку України на постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 07.12.2010 року у справі за позовом Публічного акціонерного товариства «Акціонерний банк «Порто-Франко», Публічного акціонерного товариства «Банк «Український капітал» до Національного банку України про визнання незаконним та нечинними пп. 2,4,6 Постанови Правління НБУ № 273 від 09.06.2010 року, п. 2.1 гл. 2 розд. II «Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» – підлягає задоволенню, а постанова суду першої інстанції – скасування.

ПОСТАНОВИЛА:

КОПІЯ

5

Апеляційну скаргу Національного банку України - задовольнити.

Постанову Окружного адміністративного суду м. Києва від 07.12.2010 року – скасувати.

Постановити нову постанову, якою в задоволенні адміністративного позову Публічному акціонерному товариству «Акціонерний банк «Порто-франко», Публічному акціонерному товариству «Банк «Український капітал» до Національного банку України про визнання незаконними та нечинними п. 2,4,6 Постанови Правління НБУ № 273 від 09.06.2010 року, п. 2.1 гл. 2 розд. II «Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» - відмовити.

Постанова набирає законної сили відповідно до вимог ч. 2 ст. 212 КАС України та може бути оскаржена в двадцятиденний термін шляхом подачі касаційної скарги до Вищого адміністративного суду України.

Повний текст постанови виготовлений та підписаний 25.02.2011 року.

Головуючий суддя: *(підпис)*

Судді: *(підписи)*

З ОРИГІНАЛОМ ЗГІДНО
Суддя Шостак О.О.

